WWF Suomi
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh (09) 7740 100
wwf.fi
panda.org

Ympäristövaliokunnalle
Talousvaliokunnalle

28.9.2022

Viite: HE 76/2022 vp

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

WWF kiittää lausumismahdollisuudesta.

<u>Luonnonsuojelulain päivittäminen on välttämätöntä</u>

Suomi on sitoutunut pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen. Nykyinen luonnonsuojelulaki ei ole ollut riittävän tehokas, eikä lajien ja luontotyyppien uhanalaistumista ja luontokatoa ei ole saatu pysäytettyä Suomessa. Uusimman arvioinnin mukaan lajien ja luontotyyppien uhanalaistuminen jatkuu edelleen. Luontotyypeistä uhanalaisia on 50% ja lajit Suomessa on tunnistettu noin 2500 uhanalaista lajia.

Luonnon suojelemisen itseisarvon lisäksi me ihmiset olemme täysin riippuvaisia luonnosta ja sen tarjoamista ekosysteemipalveluista. Luonto antaa meille mm. vettä, ravintoa, terveyttä ja virkistystä sekä energiaa, elinkeinoja, ilmaston sääntelyä ja vesien hallintaa. Ekosysteemi-palvelut toteutuvat vain, jos annamme luonnolle riittävästi tilaa säilyttää monimuotoisuutensa ja elinvoimaisuutensa.

Luonnonsuojelulaissa on kyse suomalaisen luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta, josta hyödyn saamme me suomalaiset. Toimivan lainsäädännön varmistaminen on valtiovallan perustuslaillinen velvollisuus, johon velvoittaa perustuslain 20§:n ns. luontoperusoikeus.

Suomea sitovat myös YK:n kansainvälinen biodiversiteettisopimus ja EU:n biodiversiteetti-strategia.

Käsittelyssä oleva lakiehdotus ei sisällä tarvittavan tehokkaita uudistuksia luontokadon pysäyttämiseksi Suomessa, mutta on askel oikeaan suuntaan. Valmisteluprosessin aikana laista jätetiin valitettavasti pois monia ympäristöministeriön hyviä ehdotuksia. **On tärkeää, ettei lakiesitykseen eduskuntakäsittelyssä enää tehdä heikennyksiä.**

Lakiehdotukseen sisältyy tärkeitä parannuksia nykylakiin verrattuna. **Selkein parannus koskee luontotyyppien suojelua. Luontotyypit ovat lajien elinalueita ja sen vuoksi luontotyyppien suojelun parantaminen esitetyllä tavalla on välttämätöntä**. Valtioneuvostolle mm. säädetään valtuus antaa asetus uhanalaisista luontotyypeistä ja niiden määritelmistä vastaavalla tavalla kuin uhanalaisten lajien osalta säädetään voimassa olevassa laissa. Luontotyyppien suojelun paranta-minen on tehokkain keino suojella myös uhanalaisia lajeja.

Muita parannuksia nykylakiin ovat mm.:

- luonnon monimuotoisuuden kestävän käytön määritelmä
- varovaisuusperiaate
- ympäristökasvatuksen kytkeminen osaksi ympäristötietoisuuden edistämistä,
- Luontopaneelin aseman kirjaaminen lakiin,
- malminetsintäkielto valtion suojelualueilla, ja
- luontotietokantoihin- ja luontotiedon hallintaan liittyvien viranomaistehtävien kirjaaminen lakiin.

Lakiehdotuksen olennaisin puute on, että sillä ei ratkaista monimuotoisuuden turvaamista talousmetsissä. Metsät ovat uhanalaisten lajien tärkein elinympäristö Suomessa, ja varsinkin Etelä-Suomessa – jossa lajisto on rikkaampaa kuin pohjoisessa – valtaosa metsistä on talousmetsiä. Etelä-Suomen metsistä on tällä hetkellä suojeltu tiukasti alle kolme prosenttia. Suomen metsissä elävistä lajeista peräti 833 on uhanalaisia, ja niiden uhanalaisuuden syynä ovat ennen kaikkea metsien uudistamis- ja hoitotoimet ja vanhojen metsien ja kookkaiden puiden sekä lahopuun väheneminen. Lähes 80 prosenttia metsäluontotyypeistä on arvioitu uhanalaisiksi.

Tähän on hallituksen tartuttava kiireellisesti.

Luonnonsuojelulain kehitystarpeita tulevalle hallituskaudelle

Nyt säädettävä luonnonsuojelulaki luo hyvä perusraamit jatkokehittämiselle. Luonnonsuojelulakia pitää seuraavalla vaalikaudella päivittää, jotta se vaikuttavuus paranee.

Päivityksessä huomioitavia asioita ovat mm.:

-Lakisääteinen selvilläolovelvoite: kansalaiset ja toimijat velvoitettava olemaan selvillä tekemisensä vaikutuksista luontoon.

-Uhanalaisiin lajeihin ja uhanalaisiin luontotyyppeihin liittyvä huomioonottamisvelvoite lupa-asioissa ja kaavoituksessa: luonnonsuojelulakiin tarvitaan selkeä rajapintasäännös, joka velvoittaa uhanalaisuuden huomioimiseen muiden lakien mukaisesti tapahtuvissa kaavoituksessa ja lupa-asioissa

-Malminetsintäkiellon ulottaminen kaikkiin luonnonsuojelualueisiin:
Luonnonsuojelualueet ovat perustamistavasta ja omistusrakenteesta riippumatta alueita, joilla on erityinen merkitys luonnon monimuotoisuudelle.

-Eduskunnalle esitettävän luontovuosikertomuksen sisällyttäminen kansallista biodiversiteettistrategiaa koskevaan sääntelyyn: raportoinnin ja seurannan osaksi tarvitaan eduskunnalle vuosittain tai joka toinen vuosi annettava **luontovuosikertomus**. Näin luonnontilaan liittyvien toimenpiteiden kokonaisuus ja vaikutukset tulevat läpinäkyvästi yhteiskunnalliseen keskusteluun ilmastovuosikertomuksen tapaan.

Tekojen aika on nyt

Viimeistään ns. Dasguptan raportti toi suuren yleisön tietoisuuteen luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen talousvaikutukset. Luonnon huomioon ottaminen on välttämätön osa vihreää siirtymää. Ilmastokriisiä ei voida ratkaista irrallaan luonnon tilan kääntämisestä elpymisuralle.

Suomi on kiitettävällä tavalla edelläkävijänä kansainvälisissä luontoneuvotteluissa. Suomi tukee 30%:n suojeluvelvoitetta 2030 mennessä mm. Leaders Pledge for Nature -sitoumuksessa https://um.fi/uutiset/-/asset_publisher/GRSnUwaHDPv5/content/ulkoministeri-haavisto-yk-n-luontohuippukokouksessa-ilmasto-ja-luonnon-monimuotoisuus-yhdess-c3-a4-osaksi-ihmisten-kaikkea-toimintaa/35732.

Luonnon monimuotoisuus on ihmiskunnan henkivakuutus. Luonnonsuojelulain uudistus on tärkeä elementti siinä, että pidämme Suomessa osaltamme tämän vakuutuksen voimassa.

Maailman Luonnon Säätiö – World Wide Fund For Nature, Suomen rahasto sr.

Liisa Rohweder
pääsihteeri

Raija-Leena Ojanen
oikeudellinen neuvonantaja
raija-leena.ojanen@wwf.fi
puh. 050 5990232

Suomen luontotyyppien jakautuminen uhanalaisuusluokkiin luontotyyppien eri luontotyyppiryhmissä

Lähde: Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja

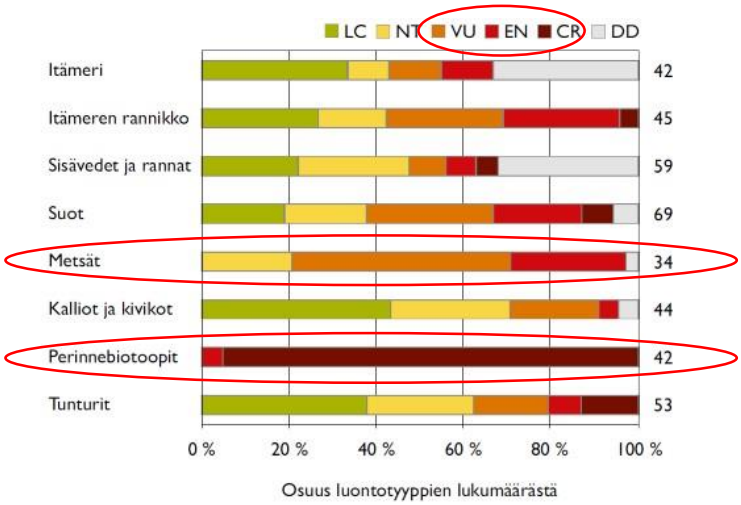

1

Metsäluontotyyppien uhanalaisuus

- 76% vaarantunut tai uhanalaine n (VU, EN, CR)
- 21% silmälläpidettävä (NT)

Lähde: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja.

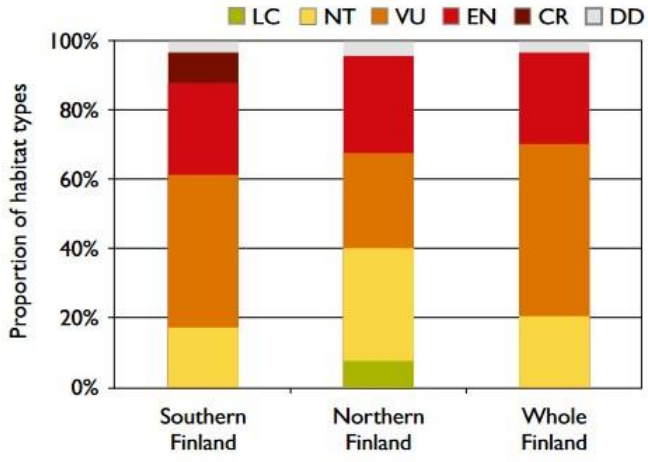

Breakdown of forest habitat types into IUCN Red List categories by percentage of number in Southern Finland, Northern Finland and the whole of Finland